

Оцінка фінансового стану – невід’ємна частина економічного аналізу діяльності підприємства, без якого неможливе раціональне ведення господарства будь-якого суб’єкта господарювання. Враховуючи це, фінансовий стан – одна з найважливіших сторін господарської діяльності кожного підприємства.

Таким чином, за допомогою аналізу фінансового стану можна визначити місце кожного аналізованого підприємства на ринку та оцінити загальну економічну ситуацію в країні, регіоні або галузі.

Джерела та література:

1. Дмитриев О. Ф. Анализ финансового состояния предприятия: учебное пособие / О.Ф. Дмитриев. – М. : 2005. – 138 с.
2. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. Фінансовий словник. – 3-тє вид. випр. та доп. – К. : Знання, 2000.
3. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: 4-е изд., перераб. и доп. – Минск : ООО «Новое знание», 2000. – 688 с.
4. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: підручник / О. С. Філімоненков, Д. І. Демо, ред. О. С. Філімоненков – К. : Алерта, 2009. – 495с.
5. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. – К. : КНЕУ, 2001. – 460 с.

Зубкова В.І., Миронович М.С.

УДК [658.15:005.334]:6565(477.75)

ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКУ НЕПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА В АР КРИМ

***Анотація.** В статті розглядається проблема ризику втрати платоспроможності підприємств, джерела та причини його виникнення, методи ухилення від ризику неплатоспроможності. Основна частина статті присвячена вивченню методів оцінок ризику неплатоспроможності підприємства, а саме аналіз платоспроможності на підставі розрахунку коефіцієнтів ліквідності й розподілення підприємств за зонами платоспроможності, які були вибрані як найбільш підходящі для транспортного підприємства АР Крим.*

***Ключові слова:** ризик неплатоспроможності, коефіцієнти ліквідності, зони платоспроможності, дебіторська заборгованість.*

***Аннотация.** В статье рассматривается проблема риска потери платежеспособности предприятий, источники и причины его возникновения, методы уклонения от риска неплатежеспособности. Основная часть статьи посвящена изучению методов оценки риска неплатежеспособности предприятия, а именно анализ платежеспособности на основании расчета коэффициентов ликвидности и распределение предприятий по зонам платежеспособности, которые были выбраны как наиболее подходящие для транспортного предприятия АР Крым.*

***Ключевые слова:** риск неплатежеспособности, коэффициенты ликвидности, зоны платежеспособности, дебиторская задолженность.*

***Summary.** The article is devoted to the insolvency risk, its reasons and influence on the company's counterparties. Much attention is given to estimation of insolvency risk. As basic methods of the estimation were chosen: analysis of solvency based on liquidity (calculation of absolute, rapid and current liquidity ratios) ratios, analysis of solvency based on the coefficients of financial stability (calculation of coefficients of financial autonomy, financing, maneuverability of property asset, to material well-being by the personal funds). Such estimation of solvency is most widespread. Further the author analyzes an alternative method developed by Russian scientists. This method consists in distribution of enterprises into four zones, depending on the level of their solvency. The zones are: absolute, current, critical solvency and insolvency. The author estimates solvency of a transporting enterprise using analyses of its accounts receivable. All coefficients were practically calculated from data of activity of the enterprise. This method was chosen because it is considered to be the most adopted to insolvency risk estimation of a transporting company in the Crimea. In conclusion the author offers the ways of avoiding insolvency risk.*

***Keywords:** risk of insolvency, liquidity ratios, zone solvency, receivables.*

Постановка проблеми. За умов нестабільної економіки в країні, важливим стає своєчасна та достовірна оцінка ризику неплатоспроможності підприємства, оскільки за цих умов будь-яке підприємство, не дивлячись на його форму власності, може збанкрутувати, тобто воно не застраховане від втрати здатності відповідати за своїми зобов’язаннями, що також може призвести до повної його ліквідації. Для оцінки ризику неплатоспроможності транспортного підприємства в АР Крим найбільш прийнятною є оцінка на підставі аналізу ліквідності, платоспроможності та оборотних активів підприємства, а також розглянута російськими вченими методика розподілення підприємств за зонами платоспроможності.

Аналіз останніх досліджень. Питанням теорії і практики оцінки ризику втрати платоспроможності підприємства розглядалися в працях як зарубіжних, так і вітчизняних науковців та практиків, зокрема: І.Макарчук; А. Шеремета; Г. Савицької; А. Бланка; А. Виноходова; І.Марченко та інші.

Цілі статті та формулювання завдання дослідження. Актуальність проведених досліджень оснований на необхідності вибору оцінок ризику неплатоспроможності підприємств, які можна використовувати для

аналізу стану платоспроможності транспортних підприємств в АР Крим. Необхідно розглянути та вивчити оцінки ризику неплатоспроможності, найбільш адаптовані для Кримського регіону.

Викладення основного матеріалу. Ризик неплатоспроможності відноситься до числа найбільш небезпечних для підприємства, тому що створює безпосередню загрозу його банкрутства. Ризик неплатоспроможності полягає у тому, що компанія не зможе виконувати свої зобов'язання перед контрагентами в силу браку готівкових коштів або інших високоліквідних активів. [2]

Компанія може обмежити ризик неплатоспроможності, підтримуючи необхідну кількість ліквідних активів, але їх надлишок веде до недоотримання прибутку. Виділяють три джерела виникнення ризику неплатоспроможності: системний, індивідуальний й технічний.

Системний ризик виникає в тому випадку, коли в розрахункових системах не виявиться необхідної кількості грошових коштів або кошти не будуть у вказані строки переведені за призначенням. Вплинути на даний фактор ризику неплатоспроможності окремі учасники ринку не в змозі, й системний ризик слід сприймати як неминучий.

Індивідуальний ризик полягає у можливій зміні думки учасників ринку про платоспроможність компанії й відповідному перегляді відносин з нею. Поводом можуть послужити як об'єктивні, так і суб'єктивні фактори. Щоб уникнути даний вид ризику ліквідності компаніям можна порекомендувати спостерігати за своєю репутацією на ринку й звертати увагу на корпоративну культуру, щоб присікти можливість небажаного витоку інформації про стан компанії.

Технічний ризик полягає у незбалансованій структурі майбутніх платежів та є найбільш серйозною складовою ризику неплатоспроможності. У ньому виділяють дві складові: незбалансованість очікуваних доходів й витрат; висока невизначеність розмірів майбутніх платежів.

Першу складову можна легко мінімізувати. Невизначеність майбутніх платежів потребує підтримку резерву ліквідних коштів. Як правило, у якості таких коштів компанія використовує позикові кошти або ліквідні активи, які можна швидко перевести у грошові кошти. Для зниження даного виду ризику слід проводити історичний аналіз структури платежів компанії для планування обсягу ліквідних коштів. Для управління технічною складовою ризику ліквідності рекомендується наступний алгоритм:

- провести аналіз відомих майбутніх платежів;
- скласти прогноз виникнення можливих майбутніх зобов'язань;
- виділити для кожного очікуваного платежу детерміновану та стохастичну частини;
- оцінити за допомогою імовірнісних методів очікуване значення стохастичних платежів та їх можливий розкид;
- скласти залежність необхідного обсягу ліквідних коштів від часу та оцінити максимальну й мінімальну величину даного обсягу;
- оцінити здатність компанії до залучення коштів, при необхідності переглянути структуру майбутніх платежів. [2]

Причинами виникнення ризику неплатоспроможності можуть бути невиконання плану з виробництва та реалізації продукції, підвищення її собівартості, невиконання плану прибутку та, як результат, недолік власних джерел самофінансування підприємства, неправильне використання оборотного капіталу (відволікання коштів у дебіторську заборгованість, інвестування у зверх планові запаси, які тимчасово не мають джерел фінансування).

Ці причини можуть призвести до банкрутства фірми. Тому необхідно слідкувати за явищами, які сигналізують про ймовірність втрати платоспроможності підприємства. До них можна віднести: спад виробництва; скорочення обсягів продажу; низькі показники коефіцієнтів ліквідності; дефіцит власного капіталу; втрата ключових контрагентів тощо. Як негативне явище, що сприяє розвитку ризику неплатоспроможності, можна відмітити ще постійний зріст загальної суми як дебіторської, так і кредиторської заборгованості між підприємствами та установами України (табл. 1).

Таблиця 1. Динаміка дебіторської та кредиторської заборгованості підприємств України за 2010 – 2011 рр., млн. грн.

Показники	2010 рік	2011 рік	Відхилення, млн. грн.	Відхилення, %
Виручка від реалізації продукції	3366228,2	3991239,4	625011,2	18,6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	587650,2	704057,6	116407,4	19,8
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	777684,8	959972,6	182287,8	23,4
Період погашення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, днів	62,8	63,5	0,7	1,1

Джерело: складено автором на підставі [4]

Результати аналізу динаміки дебіторської та кредиторської заборгованостей за 2010-2011 рр. дозволили зробити висновок про те, що спостерігається тенденція їх росту. Причому темпи росту дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги зростають швидше, ніж виручка від реалізації продукції. Кредиторська заборгованість значно перевищує дебіторську заборгованість та темпи її зростання. Вищесказане свідчить про наявність проблем з погашенням зобов'язань перед контрагентами та про ризики неплатоспроможності окремих суб'єктів господарювання.

**ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКУ
НЕПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА В АР КРИМ**

Сьогодні дуже гостро постала проблема втрати платоспроможності багатьох вітчизняних підприємств. Неплатоспроможність одного підприємства позначається на виникненні ризику втрати платоспроможності інших, а також на можливості підприємств вчасно видавати заробітну плату. Відтак це впливає не тільки на суб'єкти підприємництва, але й на рядових покупців, знижуючи їх платоспроможність.

У результаті зростання неплатежів посилюється спад виробництва. Внутрішній ринок гине через незабезпеченість коштами при тому, що попит залишається незадоволеним, а виробничі потужності підприємств-постачальників не завантаженими.

Банкрутами можуть стати економічно «здорові» підприємства, що потрапили у скрутне фінансове становище через неплатоспроможність своїх покупців. Можливість затримки виконання партнерами поточних договірних зобов'язань призводить до небезпеки втрат, пов'язаних із порушенням платежів і одержанням прибутку підприємством.

Кожному суб'єкту господарювання доцільно проводити оцінку неплатоспроможності не тільки своєї фірми, але й підприємств, з якими планує вступати до економічних відносин.

Важливим методом, за допомогою якого можна встановити загрозу щодо продовження діяльності підприємства є метод фінансових коефіцієнтів. Цей метод ґрунтується на розрахунку співвідношень між окремими показниками різних форм звітності і подальшого їхнього порівняльного аналізу шляхом встановлення певного еталонного рівня для відповідних коефіцієнтів.

Одними з основних груп показників оцінки неплатоспроможності підприємства відносять коефіцієнти ліквідності та платоспроможності. [1]

Ліквідність – здатність підприємства перетворювати свої оборотні активи у грошові кошти для покриття короткострокових зобов'язань по мірі настання строку їх погашення. Відповідно, аналіз ліквідності підприємства дає змогу визначити його спроможність сплачувати свої поточні зобов'язання.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (K_a) показує, яка частина боргів підприємства може бути сплачена негайно. Розраховується по формулі:

$$K_n = \frac{\text{Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (1)$$

Теоретично достатнім вважається, якщо $K_{ал}$ вище 0,2-0,35. Це означає, що на 20-35 % підприємство може в поточний момент погасити всі свої короткострокові борги і платоспроможність вважається нормальною.

Коефіцієнт швидкої ліквідності ($K_{ш}$) відображає платіжні можливості підприємства щодо сплати поточних зобов'язань за умови своєчасного проведення розрахунків з дебіторами:

$$K_{ш} = \frac{\text{Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції} + \text{Дебіторська заборгованість}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (2)$$

Теоретичне найнижче значення цього показника 1, найвище – 2.

Коефіцієнт покриття (K_n), або загальний коефіцієнт ліквідності, коефіцієнт поточної ліквідності. Він розраховується відношенням оборотних активів до поточних зобов'язань:

$$K_n = \frac{\text{Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції} + \text{Дебіторська заборгованість} + \text{Запаси}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (3)$$

Теоретичне значення цього показника 1,5-2,5.

Чистий оборотний капітал – показник, наявність и величина якого свідчать про спроможність підприємства сплачувати свої поточні зобов'язання та розширювати подальшу діяльність.

$$\text{ЧОК} = \text{Оборотні активи} - \text{Поточні зобов'язання} \quad (4)$$

Частка чистого оборотного капіталу в активах відображає, яка частина чистого оборотного капіталу розміщена в активах підприємства:

$$\text{ЧОК}_A = \frac{\text{ЧОК}}{\Sigma \text{Активів}} \quad (5)$$

Проведемо аналіз ліквідності підприємства на прикладі КРВП «Кримтролейбус» (табл. 2).

Таблиця 2. Динаміка ліквідності підприємства за 2010-2012 рр.

Показники	Нормативне значення	Роки		
		2010	2011	2012
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2-0,25	0,12	0,13	0,05
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,7-0,8	0,38	0,24	0,14
Коефіцієнт поточної ліквідності	2-2,5	0,85	0,29	0,17
Чистий оборотний капітал	-	-11338	-9819	-4564
Частка чистого оборотного капіталу в активах	-	-0,34	-0,05	-0,2

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності підприємства

Згідно з аналітичною таблицею, можна казати про невідповідність показників коефіцієнтів нормативним значенням та низький рівень чистого оборотного капіталу, що відображає неплатоспроможність підприємства.

Наступна група коефіцієнтів використовується для аналізу платоспроможності підприємства, який характеризує структуру джерел фінансування ресурсів підприємства, а також ступінь фінансової стійкості й незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування діяльності.

Коефіцієнт фінансової автономії відображає частку власного капіталу в загальній сумі коштів, авансованих у його діяльність.

$$K_{\text{автоном.}} = \frac{BK}{BB}, (6)$$

де ВВ – валюта балансу (загальна сума капіталу).

Чим вище значення цього показника, тим більш стабільне і незалежне підприємство від кредиторів. Загальна сума заборгованості підприємства не повинна перевищувати суму власних джерел фінансування, тобто критичне значення коефіцієнта має дорівнювати 0,5. Таке значення коефіцієнта автономії означає, що всі зобов'язання підприємства можуть бути покриті його власними коштами. Верхня межа цього коефіцієнта дорівнює 0,8.

Коефіцієнт фінансування характеризує залежність підприємства від залучених коштів:

$$K_{\phi} = \frac{ПК}{BK}, (7)$$

де ПК – позиковий капітал; BK – власний капітал.

Критична верхня межа коефіцієнту дорівнює 0,5

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, яка частина власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності, тобто вкладена в оборотні кошти, а яка – капіталізована:

$$K_{\text{МВК}} = \frac{ЧОК}{BK}, (8)$$

Граничне значення коефіцієнту маневреності власного капіталу 0,5.

Коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами відображає забезпеченість підприємства власними оборотними коштами:

$$K_{\text{Заб}} = \frac{ЧОК}{\text{Оборотні}_\text{активи}} (9)$$

Показник коефіцієнту забезпеченості власними коштами має перевищувати 0,1. [3]

Аналіз платоспроможності підприємства «Кримтролейбус» за період 2010-2012 рр. (табл. 3)

Таблиця 3. Динаміка платоспроможності підприємства за 2010-2012 рр.

Показники	Нормативне значення	Роки		
		2010	2011	2012
Коефіцієнт фінансової автономії	0,5-0,8	0,3	0,65	0,66
Коефіцієнт фінансування	≤ 0,5	2,2	0,5	0,5
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	≥ 0,5	- 1,1	- 0,4	- 0,42
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	≥ 0,1	- 1,1	- 2,4	- 4,7

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності підприємства

Завдяки отриманим даним по аналізу платоспроможності підприємства можна виявити проблеми, які можуть призвести до втрати платоспроможності. Основною проблемою аналізованого підприємства є значний недолік оборотного капіталу.

Однак оцінка неплатоспроможності підприємства виключно за допомогою коефіцієнтів ліквідності та платоспроможності недостатня.

Альтернативну методику оцінки платоспроможності пропонують Виноходова А.Ф., Марченкова І.Н., згідно якої вони виділяють чотири зони платоспроможності.

1. Зона абсолютної платоспроможності. Якщо підприємство має достатню кількість коштів для покриття поточних зобов'язань за рахунок поточної діяльності або за рахунок частини активів без порушення безперебійної праці підприємства, то даний господарюючий суб'єкт абсолютно платоспроможний.

$$P_a = \frac{ДСМ + ГК}{ПЗ} \geq 1 (10)$$

де ДСМ – сума середньомісячного доходу; ГК – грошові кошти на розрахункових рахунках; ПЗ – поточні зобов'язання.

2. Зона поточної платоспроможності. Якщо суми доходів та грошових коштів недостатньо для покриття поточних зобов'язань, то необхідно перейти до детальної оцінки мобільних коштів підприємства, серед яких, насамперед, дебіторська заборгованість, строк сплати по якій очікується протягом 12 місяців та короткострокові фінансові вкладення являють собою «відкладену» виручку.

$$P_n = \frac{ДСМ + ГК + ДЗ + КФВ}{ТО} \geq 1 (11)$$

де ДЗ – дебіторська заборгованість, строк сплати по якій очікується протягом 12 місяців; КФВ – короткострокові фінансові вкладення.

3. Зона критичної платоспроможності. Далі оцінюється наявність мобільних коштів підприємства. Очевидно, що значну питому вагу в їх величині займають запаси, більша частина яких (вся величина, якщо вона оптимальна) не може бути прийнята до розрахунку на наступному етапі оцінки платоспроможності, так як це порушить безперебійну працю підприємства.

**ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКУ
НЕПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА В АР КРИМ**

$$P_k = \frac{ДСМ + (ТА - З_н)}{ТО} = 1 \quad (12)$$

4. Зона неплатоспроможності. Якщо при розрахунку показника критичної платоспроможності його величина менше одиниці, то це свідчить про недолік середньомісячного доходу та величини «вільних» мобільних активів для покриття поточних зобов'язань й підприємство переходить до розряду неплатоспроможних. [5]

На підставі вищевказаної методики можна визначити, до якої зони платоспроможності відноситься аналізоване підприємство (табл. 4).

Таблиця 4. Оцінка платоспроможності підприємства за зонами платоспроможності

Найменування	Нормативне значення	Роки		
		2010	2011	2012
Зона абсолютної платоспроможності	≥ 1	0,36	0,53	0,65
Зона поточної платоспроможності	≥ 1	0,63	0,79	1,06
Зона критичної платоспроможності	$= 1$	1,62	6,74	13,8

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності підприємства

Згідно розрахунковим даним, можна говорити про приналежності підприємства до зони поточної платоспроможності. Простежується динаміка росту показника, що свідчить про поліпшення платоспроможності підприємства, у том числі за рахунок дебіторської заборгованості.

Але поліпшення платоспроможності підприємства за рахунок збільшення дебіторської заборгованості не завжди матиме позитивні наслідки, якщо строк її погашення також буде збільшуватися, або дебітори не в змозі будуть сплатити свої борги підприємству.

Основними показниками аналізу дебіторської заборгованості є коефіцієнт оборотності та термін погашення дебіторської заборгованості.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості ($K_{об}$) свідчить про швидкість її обертання за аналізований період, розширення або зниження комерційного кредиту, що надається підприємством:

$$K_{об} = \frac{ЧВ}{ДЗ} \quad (13)$$

де ЧВ – чиста виручка від реалізації продукції (робіт, послуг); ДЗ – дебіторська заборгованість.

Термін погашення дебіторської заборгованості ($ТП_{дз}$) показує середній період погашення дебіторської заборгованості підприємства:

$$ТП_{дз} = \frac{T}{K_{об}} \quad (14)$$

де T – тривалість звітного періоду (360 днів). [1]

Розглянемо аналіз дебіторської заборгованості на прикладі КРВП «Кримтролейбус» за період 2010-2012 рр. (табл. 5)

Таблиця 5. Динаміка дебіторської заборгованості підприємства за 2010-2012 рр.

Показники	Роки		
	2010	2011	2012
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	5870	7360	8789
у % до загальної суми активів, %	17,7	3,8	3
Коефіцієнт оборотності	10,9	11	12,3
Термін погашення, днів	33	32,7	29,3

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності підприємства

При позитивній динаміці росту дебіторської заборгованості впродовж трьох років, питома вага у загальній сумі активів значно зменшується і має досить низький рівень, що свідчить про невелику суму заборгованості дебіторів. Ще одним позитивним явищем є позитивний ріст коефіцієнту оборотності дебіторської заборгованості, а, отже, це приводить до скорочення терміну погашення дебіторської заборгованості, скорішого повернення грошових коштів до обігу. В даному випадку позитивна динаміка росту дебіторської заборгованості не несе ризику втрати платоспроможності підприємства, а навпаки дозволяє зберігати йому поточну платоспроможність.

Для запобігання виникнення ризику втрати платоспроможності необхідно проводити різні заходи для ухилення від нього. Методи ухилення від ризику найбільш поширені в господарчій практиці, ними користуються підприємці, які воліють діяти напевно. Вони поділяються на:

- відмова від ненадійних партнерів, тобто прагнення працювати тільки з надійними, перевіреними партнерами, не розширення кола партнерів;
- страхування ризиків, основний прийом зниження ризику;
- пошук гарантів, ціллю є перенос ризику на яку-небудь третю особу;
- звільнення некомпетентних робітників.

Висновки дослідження та перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Ризик неплатоспроможності полягає в тому, що внаслідок неефективної структури зобов'язань може виникнути ситуація, при якій підприємство може втратити можливість відповідати за своїми зобов'язаннями. Причини виникнення ризику неплатоспроможності підприємства можуть бути різними, але головне, що неплатоспроможність одного підприємства може викликати ризик її появи у іншого і таким чином може відбуватись ланцюгова реакція по всій країні.

Так як не існує загального методу оцінки ризику неплатоспроможності, представляється перспективним розробка такої методики, яка враховувала би усі фактори впливання на платоспроможність підприємства, як внутрішні, так і зовнішні. На даний момент оцінку ризику втрати платоспроможності доцільно проводити із застосуванням різних, як вітчизняних, так і зарубіжних методик.

Джерела та література:

1. Зимин Н. Е. Анализ и диагностика финансового состояния предприятий: Учебное пособие / Н. Е. Зимин. – М., ЭКМОС, 2002. – 240 с.
2. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности / Г. В. Савицкая, 5-е издание, перераб. и доп. – М : Инфра-М, 2009. – 536 с.
3. Макаруч І. Основні показники оцінки платоспроможності та ліквідності підприємств і методика їх визначення / І. Макаруч // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 7. – с. 36-41
4. Статистичний збірник України 2009-2011 рр. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Виноходова А. С. Методика оценки платежеспособности предприятия [Электронный ресурс]: А. С. Виноходова, И. Н. Марченкова // Экономические науки. – 2004. – № 15. – с. 53-54. Режим доступа к журналу : http://www.rae.ru/fs/?section=content&op=show_article&article_id=7781419

Корчинский В.Е., Попов А.В.

УДК 336.14

ПРИВАТИЗАЦИЯ КАК ИСТОЧНИК ФИНАНСИРОВАНИЯ ДЕФИЦИТА ГОСУДАРСТВЕННОГО БЮДЖЕТА УКРАИНЫ

***Анотация.** В представленной работе рассматривается дефицит бюджета как экономическое явление. Исследуется приватизация как один из источников финансирования дефицита Государственного бюджета Украины. Делаются выводы по направлению уменьшения дефицита государственного бюджета. Основными факторами, негативно влияющими на рост дефицита государственного бюджета, является экономическая и политическая нестабильность, несовершенство законодательной базы, невзвешенная бюджетная политика.*

***Ключевые слова:** государственный бюджет Украины, приватизация, бюджетный дефицит, государственный долг.*

***Анотація.** У представленій роботі розглядається дефіцит бюджету як економічне явище. Досліджується приватизація як одна з джерел фінансування дефіциту Державного бюджету України. Робляться висновки по напрямку зменшення дефіциту державного бюджету. Основними факторами, що негативно впливають на зростання дефіциту державного бюджету, є економічна і політична нестабільність, недосконалість законодавчої бази, неважана бюджетна політика.*

***Ключові слова:** державний бюджет України, приватизація, бюджетний дефіцит, державний борг.*

***Summary.** In the present paper we consider the budget deficit as an economic phenomenon. Examines privatization as one of the sources of financing the deficit of the State Budget of Ukraine. Conclusions are drawn in the direction of reducing the budget deficit. One of the most important instruments of state financial policies affecting the economic and social situation of the country is the state budget deficit. The financial crisis, unbalanced economic and social policies, the decline of manufacturing and industry are the reasons of exceeding the state budget deficit, and as a consequence, the existence of the state budget deficit. Therefore, issues analysis deficit state budget today is quite relevant. Purpose of the article is to study the following issues: the current level of government deficits; analysis of the sources of financing of the budget deficit; development of proposals about the overcome the deficit; assessment of privatization as one of the sources of financing the deficit of the State Budget of Ukraine. Budget deficit – the almost constant phenomenon in the economy of each state. For the population deficit is mediated by the value. Nevertheless, the population is involved in the return of borrowed funds to cover the shortfall by paying taxes. Budget in Ukraine can be approved with a deficit only if there are reasonable sources of financing. The causes of the deficit may be the following: delay in the implementation of structural changes in the economy or technology enhancement; a decline in production, decrease the efficiency of individual sectors; the high military spending, the financial and economic instability in the world. Financing of the budget deficit is possible with various methods, including through privatization. The most important ways of financing the deficit are: attraction of loans; the State's active operations (refunds from deposits with domestic and foreign banks, issue securities in order to generate revenue); use of the funds accumulated in the treasury account of the government. Despite the fact that it is still in the Ukraine the main sources of financing the budget deficit is the internal and external borrowing, recently the privatization of state property has taken its place in the sources of replenishment of the budget deficit.*

***Keywords:** state Budget of Ukraine, privatization, budget deficit.*